STAN PRZYGOTOWANIA PAŃSTWA DO SEZONU ZIMOWEGO 2016/2017

RCB

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

CENTRUM OPERACYJNO-ANALITYCZNE RCB

LISTOPAD 2016

Raport został opracowany na podstawie materiałów Centrum Operacyjno-Analitycznego RCB oraz informacji przekazanych przez:

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Ministerstwo Energii
- Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
- Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy
- Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

ZIMA 2016/2017

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE RAPORTU 4

PROGNOZOWANE WARUNKI HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNE 5

DZIAŁANIA ADMINISTRACJI 6

DZIAŁANIA SŁUŻB PODLEGŁYCH MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI 7

OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA 8

BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE, CIEPŁOWNICZE I GAZOWE 9

ZIMOWE UTRZYMANIE DRÓG, TORÓW KOLEJOWYCH, LOTNISK ORAZ PORTÓW 12

REKOMENDACJE/ DZIAŁANIA O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU 14

ZIMA 2016/2017

STRESZCZENIE RAPORTU

OCENA ZAGROŻENIA

Według orientacyjnej prognozy sezonowej IMGW na okres grudzień 2016 – luty 2017 warunki atmosferyczne zbliżone będą do przeciętnych. **Należy spodziewać się zagrożeń typowych dla sezonu zimowego**, takich jak: zgony z powodu wychłodzenia organizmu, lokalne awarie sieci energetycznych, ciepłowniczych i kanalizacyjnych oraz utrudnienia w przejezdności szlaków komunikacyjnych. Poprawiająca się po jesiennych opadach deszczu sytuacja hydrologiczna na rzekach wpłynie na **ograniczenie zagrożeń związanych z tworzeniem się zatorów śryżowych i śryżowo-lodowych.**

OCENA PRZYGOTOWANIA ADMINISTRACJI DO ZAGROŻEŃ SEZONU ZIMOWEGO

Według informacji przekazanych do RCB **administracja jest przygotowana do sezonu zimowego**. W poszczególnych obszarach zidentyfikowano jedynie jednostkowe problemy wymagające rozwiązania. Wojewodowie odbyli bądź planują zwołanie **posiedzeń Wojewódzkich Zespołów Zarządzania Kryzysowego**, których tematem jest podsumowanie stanu przygotowań do zimy, w tym stanu przygotowania dróg, dostaw energii elektrycznej, pomocy osobom bezdomnym. **Służby podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji są gotowe do realizacji zadań ustawowych w warunkach zimowych,** a w sytuacji pojawiających się zagrożeń, będą je realizować zgodnie z wewnętrznymi procedurami wynikającymi m.in. z Planu Zarządzania Kryzysowego Komendanta Głównego Straży Granicznej, Policji i Państwowej Straży Pożarnej.

STAN PRZYGOTOWANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zweryfikowano i uzupełniono stan magazynów przeciwpowodziowych. Zaktualizowano listę potencjalnych miejsc zatorogennych na rzekach mogących stwarzać zagrożenie powodziowe. **Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej nie otrzymał informacji z Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej (RZGW) o ewentualnych uszkodzeniach obiektów piętrzących** będących w administracji tych jednostek, mogących spowodować istotne zagrożenie dla bezpiecznego przeprowadzenia wód i lodu w okresie zimowym. Część obiektów o niedostatecznym stanie technicznym lub znajdujących się w trakcie remontów jest czasowo wyłączona z eksploatacji. **Na zbiornikach posiadających retencję powodziową przygotowane zostaną odpowiednie rezerwy powodziowe. Lodołamacze (20 jednostek) będące własnością RZGW są sprawne lub w trakcie prób technicznych.**

STAN ZABEZPIECZENIENIA ENERGETYCZNEGO, CIEPŁOWNICZEGO I GAZOWEGO

Administracja oraz odpowiednie instytucje są przygotowane do reagowania w przypadku ewentualnych awarii. Stan przygotowania krajowego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną do okresu zimowego 2016/2017 należy ocenić jako prawidłowy (ewentualne przejściowe pogorszenie bilansu mocy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego /KSE/ powinno zostać zniwelowane przez prowadzone działania zaradcze). **Stan przygotowania PSE w obszarze dotyczącym linii i stacji elektroenergetyczny jest prawidłowy.** W celu minimalizacji skutków awarii wskazane jest monitorowanie sytuacji meteorologicznej pod kątem występowania groźnych dla sieci zjawisk i możliwie szybkie wdrożenie odpowiednich procedur, a także informowanie mieszkańców o możliwych utrudnieniach oraz przewidywanych przerwach w dostawie energii, ciepła lub gazu.

W przypadku tworzenia się zjawisk lodowych utrudniających przepływ wody w rzekach powyżej punktów poboru wody dla potrzeb technologicznych elektrowni, **może to skutkować ograniczeniami w poborze wody na potrzeby procesu chłodzenia w elektrowniach pracujących w otwartym obiegu wody chłodzącej.**

STAN PRZYGOTOWANIA DO ZIMOWEGO UTRZYMANIA SZLAKÓW KOMUNIKACYJNYCH

Podmioty odpowiedzialne za funkcjonowanie drogownictwa, kolejnictwa, a także transportu lotniczego i morskiego działają zgodnie z przyjętymi na zimę procedurami. W zakresie zimowego utrzymania dróg krajowych (zarząd GDDKiA) przygotowano sprzęt oraz magazyny z materiałami. W zakresie zimowego utrzymania infrastruktury kolejowej (PKP PLK S.A.) przystąpiono do przygotowania niezbędnego sprzętu do odśnieżania, urządzeń elektrycznego ogrzewania rozjazdów kolejowych, zasłon odśnieżnych oraz pociągów sieciowych. Zarządy portów lotniczych potwierdziły przygotowanie organizacyjne, materiałowe oraz sprzętowe do sezonu zimowego. Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie, zgodnie z zakresem odpowiedzialności terytorialnej, zawarły lub w najbliższym czasie podpiszą stosowne umowy na lodołamanie przez holowniki portowe w celu przeciwdziałania zalodzeniu torów podejściowych, torów wodnych i kanałów portowych.

PRZYGOTOWANIE DO WSPARCIA OSÓB POTRZEBUJĄCYCH

Województwa są przygotowane do udzielania pomocy osobom bezdomnym i potrzebującym (infolinie w WCZK, pomoc społeczna, współpraca ze służbami patrolowymi). Rekomendowane są intensywne działania w obszarze **informowania społeczeństwa o występujących i prognozowanych groźnych zjawiskach pogodowych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.**

PROGNOZOWANE WARUNKI HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNE

Według orientacyjnej prognozy sezonowej IMGW[1] **na okres grudzień 2016 – luty 2017 warunki atmosferyczne zbliżone będą do przeciętnych. Średnia sezonowa temperatura kształtować się będzie w normie lub nieco powyżej normy, natomiast sezonowa suma opadów przewidywana jest w normie.** W podziale na miesiące podstawowe parametry atmosferyczne prognozowane są następująco:

- grudzień 2016: średnia miesięczna temperatura w normie lub nieco powyżej normy, miesięczna suma opadów w normie lub nieco powyżej normy;
- styczeń 2017: średnia miesięczna temperatura powyżej normy, miesięczna suma opadów w normie;
- luty 2017: średnia miesięczna temperatura powyżej normy, miesięczna suma opadów w normie[2].

Nie prognozuje się bardzo silnych mrozów i ekstremalnych opadów śniegu.
Zgodnie z orientacyjną prognozą sezonową IMGW, wyjściowy stan warunków hydrologicznych w rzekach jest **korzystny ze względu na małe zagrożenie powodziowe**. Należy spodziewać się stopniowej poprawy sytuacji hydrologicznej i utrzymania się na większości rzek strefy wody średniej lub na pograniczu wody niskiej i średniej. Prognozuje się, że do końca listopada stopniowo będą wzrastać stany wody i przed nadejściem okresu tworzenia się zjawisk lodowych na rzekach przeważać będzie strefa stanów średnich. **W grudniu** przewiduje się wahania stanów wody, które lokalnie, ze względu na tworzenie się zjawisk lodowych, mogą być gwałtowne. Na odcinkach rzek, gdzie mimo jesiennych opadów deszczu utrzymają się niskie stany wody, zjawiska lodowe mogą spowodować: lokalne podpiętrzenia stanu wody, zakłócenia przepływu i znaczne jego obniżenie, występowanie lokalnych zatorów śryżowych lub lodowych. W przypadku tworzenia się zjawisk lodowych utrudniających przepływ wody w rzekach powyżej punktów poboru wody dla potrzeb technologicznych elektrowni, **może to skutkować ograniczeniami w poborze wody na potrzeby procesu chłodzenia w elektrowniach pracujących w otwartym obiegu wody chłodzącej. W styczniu** przewiduje się wahania stanów wody z możliwością lokalnych wzrostów, głównie w strefie wody średniej, związanych z okresowym pojawianiem się i zanikaniem zjawisk lodowych. W rzekach południowo-zachodniej i południowej części kraju prognozowane są wzrosty stanu wody związane z okresowym topnieniem pokrywy śnieżnej. **W lutym** prognozowane są wahania i dalsze wzrosty stanu wody do strefy wody wysokiej związane ze spływem wód roztopowych oraz zanikaniem zjawisk lodowych. W ciągu całego okresu prognostycznego, w przypadku wystąpienia silnego i długotrwałego wiatru z kierunków północnych (zjawisko charakterystyczne dla zimnej pory roku), możliwy jest znaczny wzrost stanów wody na wybrzeżu i w ujściowych odcinkach rzek uchodzących do Bałtyku. Według aktualnej oceny sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej **wystąpienie najniższych stanów wody spodziewane jest w grudniu br., natomiast najwyższych w lutym 2017 r.** Częściowy spływ wód roztopowych prognozowany jest w lutym.

Wystąpienie zagrożenia powodzią roztopową możliwe jest w sytuacji, gdy najpierw wystąpią obfite opady śniegu, a następnie pokrywa śnieżna będzie gwałtownie topnieć przy wzrostach temperatury powyżej zera.

Zgodnie z *Prognozą położenia zwierciadła płytkich wód podziemnych w kraju*, opracowaną w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym, w przypadku korzystnych warunków meteorologicznych (scenariusz zbliżony do prognozy sezonowej IMGW: sumy opadów wyższe/równe od średniej z wielolecia i temperatury powietrza pozwalające na infiltrację wód przez strefę aeracji), zjawisko niżówki hydrogeologicznej (występującej w płytkich poziomach wodonośnych o zwierciadle swobodnym) w okresie od listopada do lutego będzie powoli ustępowało[3]. Na obszarach, gdzie prognozuje się wystąpienie zjawiska niżówki hydrogeologicznej, może stać się ono przyczyną utrudnionego zaopatrzenia w wodę z płytkich ujęć wód podziemnych (głównie indywidualne studnie gospodarskie).

---

[1] *Orientacyjna sezonowa prognoza dla Polski na okres grudzień 2016 – luty 2017 z uwzględnieniem prognozy meteorologicznej i hydrologicznej oraz scenariuszy przebiegu sytuacji hydrologicznej* opracowana w Centrum Nadzoru Operacyjnego PSHM IMGW-PIB, 25.10.2016 r.

[2] W ujęciu statystycznym przedziały wartości normalnych (1981 – 2010) wynoszą: dla grudnia średnia miesięczna temperatura od -0.9°C do 0.8°C, miesięczna suma opadów od 27 mm do 41 mm; dla stycznia średnia miesięczna temperatura od -2.9°C do 0.2°C, miesięczna suma opadów od 18 mm do 30 mm; dla lutego średnia miesięczna temperatura od -1.9°C do 0.4°C, miesięczna suma opadów od 18 mm do 31 mm.

[3] W grudniu zjawisko niżówki hydrogeologicznej obejmie niewielką część kraju i wystąpi na obszarze województw: zachodniopomorskiego, północnej części kujawsko-pomorskiego, centralnej części warmińsko-mazurskiego, północno-zachodniej części lubuskiego, północno-wschodniej części wielkopolskiego, północno-zachodniej części mazowieckiego, południowo-wschodniej części dolnośląskiego, południowej części opolskiego oraz centralnej części śląskiego. W styczniu zjawiskiem niżówki hydrogeologicznej objęta będzie niewielka cześć Polski północnej: północna część województwa kujawsko-pomorskiego, północno-zachodnia część województwa lubuskiego, północno-wschodnia część województwa wielkopolskiego, centralna część województwa warmińsko-mazurskiego i północno-zachodnia część województwa mazowieckiego. W Polsce południowej zjawisko niżówki hydrogeologicznej będzie występowało tylko lokalnie na terenie województw: dolnośląskiego i śląskiego. W lutym niżówka hydrogeologiczna będzie występowała tylko na niewielkim obszarze województw: warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego. Lokalnie warunki dla rozwoju niżówki hydrogeologicznej mogą wystąpić w województwach: kujawsko-pomorskim, dolnośląskim i śląskim.

Według informacji przekazanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji **wojewodowie realizują działania w zakresie:**

- uruchomienia numerów telefonów/infolinii dedykowanych osobom potrzebującym i bezdomnym, gdzie będzie można uzyskać informację na temat placówek świadczących pomoc na obszarze danego województwa;
- zapewnienia funkcjonowania:
  - pomocy społecznej (ze szczególnym uwzględnieniem: pomocy dla osób samotnych, w podeszłym wieku i bezdomnych, opracowania zaleceń dla jednostek organizujących pomoc społeczną, organizacji działań informacyjnych dla osób potrzebujących pomocy oraz osób /instytucji/ mogących udzielić takiej pomocy);
  - placówek oświatowych (w tym: ogrzewanie placówek, organizacja zapewnienia ciepłego posiłku dla dzieci, dowozu dzieci i młodzieży do szkół);
- akcji prewencyjnych i informacyjnych w zakresie bezpiecznego postępowania w sezonie grzewczym;
- akcji informacyjnych dotyczących przypominania o obowiązku usuwania zalegającego na dachach budynków śniegu oraz nawisów lodowych oraz, w związku z możliwością występowania silnych wiatrów, przeprowadzania dodatkowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych;
- przeciwdziałania zagrożeniom związanym z intensywnymi opadami śniegu ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkopowierzchniowych;
- utrzymania gotowości urządzeń (obiektów) hydrotechnicznych do funkcjonowania w warunkach zimowych oraz koordynacji przeciwdziałania tworzeniu się zatorów lodowych;
- dokonania przeglądu materiałów i sprzętu w magazynach przeciwpowodziowych;
- aktualizacji baz danych teleadresowych i sprawdzenia procedur wymiany informacji ze służbami oraz operatorami systemu przesyłowego i dystrybucyjnego energii elektrycznej, ciepła, wody, gazu i łączności;
- organizacji zimowego utrzymania dróg i infrastruktury kolejowej (w tym w kwestii rozwiązania problemu przebywania na dworcach kolejowych osób bezdomnych);
- organizacji warunków przeżycia zwierząt (gospodarskich, dzikich, bezpańskich).

Wojewodowie planują lub skierowali wystąpienia do starostów oraz prezydentów miast, w którym zwracają uwagę na:

- potrzebę przeprowadzenia posiedzeń powiatowych zespołów zarządzania kryzysowego z udziałem wójtów gmin i burmistrzów miast położonych na terenie powiatu;
- zapewnienie przez powiatowe centra zarządzania kryzysowego całodobowego przepływu informacji do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego;
- informowanie ludności o możliwości pogorszenia się warunków pogodowych i niekorzystnych zdarzeniach związanych z okresem zimowym, w tym publikowanie na stronach internetowych ostrzeżeń i zaleceń;
- kontrolowanie warunków bytowych osób objętych pomocą społeczną (niepełnosprawni, osoby niezaradne życiowo i samotne);
- w okresie utrzymywania się niskich temperatur wzmożenie działań prewencyjnych w zakresie patrolowania miejsc przebywania osób zagrożonych zamarznięciem;
- przekazywanie do środków masowego przekazu informacji o lokalnych utrudnieniach na drogach i wyznaczonych objazdach;
- monitorowanie aktualnej i prognozowanej sytuacji meteorologicznej pod kątem występowania intensywnych opadów śniegu, które mogą spowodować nieprzejezdność dróg. W przypadkach niemożności utrzymania dróg w określonych standardach we własnym zakresie zwrócenie się o wsparcie do wojewody;
- przygotowanie do uruchomienia alternatywnej komunikacji w sytuacjach wystąpienia intensywnych opadów śniegu i długotrwałego utrzymywania się niskich temperatur;
- zapewnienie funkcjonowania placówek oświatowych, w tym dowóz dzieci i młodzieży do szkół, ciepłe posiłki w trakcie zajęć lekcyjnych, zabezpieczenie w ciepło budynków szkolnych i internatów;
- egzekwowanie przez straże gminne/miejskie obowiązku odśnieżania chodników i usuwania śniegu z dachów od właścicieli i zarządców nieruchomości.

Przygotowania podejmowane przez **administrację samorządową** odbywają się m.in. w oparciu o zalecenia i wytyczne przekazywane przez Wydziały Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego urzędów wojewódzkich.

Wojewodowie odbyli bądź planują zwołanie posiedzeń Wojewódzkich Zespołów Zarządzania Kryzysowego dotyczące m.in. długoterminowych prognoz hydro-meteorologicznych, stanu przygotowania dróg do sezonu zimowego, dostaw energii elektrycznej oraz pomocy osobom bezdomnym.

Wojewódzkie Centra Zarządzania Kryzysowego planują szeroko zakrojone akcje informacyjne z wykorzystaniem mediów lokalnych, mediów społecznościowych, stron internetowych, ulotek i plakatów. Zaktualizowano bazy danych o placówkach funkcjonujących na terenie województw udzielających wsparcia osobom bezdomnym i potrzebującym w formie schronienia, posiłku czy odzieży.

DZIAŁANIA SŁUŻB PODLEGŁYCH MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Służby podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji są gotowe do realizacji zadań ustawowych w warunkach zimowych, a w sytuacji pojawiających się zagrożeń, będą je realizować zgodnie z wewnętrznymi procedurami wynikającymi m.in. z Planu Zarządzania Kryzysowego Komendanta Głównego Straży Granicznej, Policji i Państwowej Straży Pożarnej.

Komendant Główny Policji polecił Komendantom Wojewódzkim/Stołecznemu Policji podjęcie działań w zakresie:

- nawiązywania aktywnej współpracy z władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocowymi celem aktualizacji bazy danych adresowo-kontaktowych, które winny być dostępne całodobowo;
- utworzenia i aktualizowania map grupowania się bądź przebywania osób bezdomnych[4];
- identyfikowania i przekazywania do właściwych ośrodków pomocy społecznej informacji dotyczących osób samotnych, które ze względu na sytuację życiową (podeszły wiek, niepełnosprawność) mogą być szczególnie narażone na skutki działania zimy;
- prowadzenia działań informacyjnych wśród osób bezdomnych i nieporadnych życiowo w zakresie możliwości uzyskania pomocy;
- podejmowania przedsięwzięć, w tym z wykorzystaniem dostępnych kanałów informacyjnych (strony internetowe, współpraca z mediami lokalnymi) mających na celu uwrażliwienie społeczności na negatywne skutki działania niskich temperatur oraz potrzeby i możliwości sygnalizowania poszczególnych przypadków zagrożeń.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej dokonał aktualizacji krajowych zasobów posiadanego sprzętu ratowniczego niezbędnego do prowadzenia działań w przypadku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych w okresie zimowym. Zakres planowanych działań i zadania podejmowane przez siły KSRG (w ramach ustawowych działań ratowniczych) w przypadku wystąpienia ww. zjawisk pogodowych w warunkach zimowych obejmują:

- ewakuację prewencyjną i ratowniczą ludzi będących w stanie nagłego zagrożenia życia;
- udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy osobom potrzebującym;
- prowadzenie działań ratowniczych poza własnym terenem działania w ramach Centralnego Odwodu Operacyjnego Komendanta Głównego PSP.

Ponadto w ramach wydzielonych sił i środków KSRG (pomoc w ramach ustawowych obowiązków jednostek ochrony przeciwpożarowej poza działaniami ratowniczymi) możliwe są przedsięwzięcia mające na celu udzielenia wsparcia technicznego dla samorządów w zakresie organizowania pomocy humanitarnej dla obywateli, w tym:

- pomoc w transporcie i dostarczaniu środków do życia dla ludności, do której nie można dotrzeć ze względu na nieprzejezdność szlaków drogowych i kolejowych;
- pomoc w zapewnieniu zasilania w energię elektryczną za pomocą agregatów prądotwórczych dla obiektów ważnych dla funkcjonowania RP oraz gospodarstw domowych, gdzie występuje ryzyko zagrożenia życia i zdrowia;
- pomoc przy organizowaniu zakwaterowania ewakuowanej ludności przy wykorzystaniu infrastruktury jednostek ochotniczych straży pożarnych;
- pomoc w transporcie osób z innych służb, podmiotów i instytucji w celu uruchamiania obiektów ważnych społecznie;
- pomoc w przygotowaniu i dostarczaniu gorących napojów dla osób uwięzionych w samochodach/pociągach oraz przyjętych na zakwaterowanie w strażnicach;
- pomoc w usuwaniu samochodów unieruchomionych w zaspach;

[4] Patrole Policji w okresie zimowym dokonają kontroli miejsc, w których mogą przebywać osoby narażone na działanie niskich temperatur powietrza (opuszczone budynki mieszkalne, ogródki działkowe, altanki, dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, itp.). W przypadku ujawnienia osób przebywających w tych miejscach, Policja oraz inne współpracujące z nią służby (szczególnie straż gminna/miejska) doprowadzają te osoby do noclegowni, schronisk dla bezdomnych lub innych miejsc, w których mogą one otrzymać niezbędną pomoc.

- pomoc w transporcie osób wymagających pomocy lekarskiej;
- pomoc przy transportowaniu lekarzy do osób chorych;
- pomoc przy odśnieżaniu dojazdów do posesji osób niepełnosprawnych.

Komendant Główny Straży Granicznej realizuje działania polegające przede wszystkim na właściwym przygotowaniu do sezonu zimowego przejść granicznych, a także funkcjonariuszy i sprzętu.

OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Zgodnie z informacją przekazaną przez **Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej:**

- urządzenia hydrotechniczne poddawane są dorocznym kontrolom stanu technicznego (wymaganym przepisami ustawy Prawo budowlane) jak i przeglądom okresowym wykonywanym przed nadejściem zimy i po okresie zimowym. Na podstawie przeglądów podejmowane są decyzje o dalszym użytkowaniu urządzeń;
- aktualnie **nie ma informacji od Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej o ewentualnych uszkodzeniach obiektów piętrzących będących w administracji tych jednostek, mogących spowodować istotne zagrożenie** dla bezpiecznego przeprowadzenia wód i lodu w okresie zimowym. Część obiektów o niedostatecznym stanie technicznym lub znajdujących się w trakcie remontów jest czasowo wyłączona z eksploatacji[5];
- zgodnie z instrukcjami gospodarowania wodą na zbiornikach posiadających retencję powodziową przygotowane zostaną odpowiednie rezerwy powodziowe, które umożliwią zmniejszenie kulminacji potencjalnych wiosennych wezbrań roztopowych;
- baza potencjalnych miejsc zatorogennych jest na bieżąco (po kolejnych sezonach zimowych) aktualizowana[6];
- flota lodołamaczy, którą dysponują RZGW w Gdańsku, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu liczy łącznie 20 jednostek[7]. Lodołamacze będące własnością RZGW są sprawne w trakcie przygotowywania do sezonu zimowego;
- zimowa osłona przeciwpowodziowa dla rz. Odry, Warty i Noteci prowadzona jest na podstawie corocznie zawieranych porozumień pomiędzy RZGW w Szczecinie, RZGW w Poznaniu oraz RZGW we Wrocławiu określających zasady współpracy w celu realizacji pogotowia lodowego i akcji lodołamania. 17 października br. podpisane zostało kolejne porozumienie obejmujące okres zimowy 2016/2017;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie każdorazowo przed sezonem zimowym zawiera porozumienie w sprawie współdziałania w usuwaniu zjawisk (zapewnienia swobodnego spływu wód powodziowych i lodów oraz zapobieżenia bezpośrednim skutkom zatorów lodowych) na rzekach i potokach będących w administracji RZGW w Krakowie z wykonawcami robót hydrotechnicznych i regulacyjnych posiadającymi odpowiedni sprzęt ciężki;
- pozostałe RZGW nie zawierają rutynowych umów z firmami zewnętrznymi na usuwanie zatorów, a ewentualne działania podejmowane są w trybie doraźnym w przypadku wystąpienia zagrożenia. RZGW dysponują wykazami firm, które mogą zostać użyte w przypadku zagrożeń i wstępnymi ustaleniami z tymi firmami. W sytuacjach ekstremalnych prace mogą być prowadzone w ramach współdziałania ze Strażą Pożarną oraz z wojskiem.

---

[5] Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie sygnalizuje zastrzeżenia dotyczące stanu zadarnienia skarpy odpowietrznej zapory czołowej na stopniu we Włocławku. Ponadto, w progu stabilizującym zauważono uszkodzenia siatki gabionowej z wynoszeniem wypełnienia kamiennego przez wodę. Prace naprawcze zgłoszono do realizacji. Stopień na chwilę obecną spełnia swoją funkcję i jest dopuszczony do dalszego użytkowania. Dodatkowo, obiektami, które budzą zastrzeżenia z punktu widzenia stanu konstrukcji są śluzy: Okole na Kanale Bydgoskim, Nowe i Lipica na Noteci, a także śluza Łochowo na kanale Górnonoteckim oraz jaz Romanowo na Noteci będące w administracji RZGW w Poznaniu – konieczne będzie przeprowadzenie remontów budowli z powodu postępującej degradacji konstrukcji obiektów. W trakcie kontroli stanu technicznego urządzeń hydrotechnicznych i obwałowań w zarządzie RZGW we Wrocławiu stwierdzono brak wymaganego wzniesienia korony obwałowań rzeki Odry w km 275,6 – 281,0; 271,750 – 272,941 i 270,180 – 274,600 (rejon Brzegu Dolnego – woj. dolnośląskie) dla II klasy ważności obiektu, tj. dla przepływu $Q_{0,3\%}$. W związku z powyższym, ochrona terenów przyległych będzie ograniczona tylko dla wód miarodajnych $Q_{1\%}$. Z tego względu dla ww. obwałowań sporządzony został projekt budowlany przebudowy i modernizacji oraz uzyskiwane są wymagane pozwolenia i decyzje administracyjne. Z uwagi na wysoce niewystarczające środki finansowe jakimi dysponują RZGW na realizację zaleceń wynikających z przeprowadzanych kontroli stanu technicznego (dot. remontów, eliminacji nieprawidłowości poprawiających kondycję budowli), należy liczyć się z tym, że niepodjęcie koniecznych prac na obiektach hydrotechnicznych może w dalszej perspektywie skutkować ich wyłączeniem z eksploatacji.

[6] Zarówno ilość miejsc mogących stwarzać zagrożenie powodziowe w okresie zimowym, jak i ich długość oraz dokładna lokalizacja zależy każdorazowo od aktualnych warunków meteorologiczno-hydrologicznych występujących podczas kształtowania się pokrywy lodowej i może być zmienna. RZGW są przygotowane do prowadzenia zimowej osłony przeciwpowodziowej, tj. wykonywania pomiarów zjawisk lodowych na rzekach i potokach będących w ich administracji. Obejmują one pomiar średniej, tzn. reprezentatywnej dla odcinka, grubości pokrywy lodowej, procentu zlodzenia rzeki oraz wskazania ewentualnych zatorów lodowych. Monitoring zjawisk lodowych prowadzony jest na bieżąco przez cały sezon zimowy, a w przypadku pojawienia się zjawisk przygotowywane są komunikaty o ich występowaniu.

[7] Na tę liczbę składa się – 15 lodołamaczy przejętych w ub. roku od spółek Skarbu Państwa przez RZGW w Gdańsku, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu, 2 nowe lodołamacze Andrzej i Stanisław (RZGW Szczecin) oraz 3 lodołamacze będące wcześniej w posiadaniu RZGW Gdańsk.

KRAJOWY SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

- **Stan przygotowania Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) – Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.) do sezonu zimowego 2016/2017 w obszarze dotyczącym linii i stacji elektroenergetycznych jest prawidłowy.**
- Jesienne przeglądy linii i stacji elektroenergetycznych prowadzone przez OSP wykonywane są zgodnie z planem, a stwierdzane w ich trakcie usterki są usuwane na bieżąco. Wycinki drzew i krzewów w pasach poszczególnych linii wykonywane są zgodnie z planem.
- PSE S.A. ocenia, że przewidywana w okresie zimowym nadwyżka mocy dostępnej dla OSP pozwoli na pokrycie nieplanowych ubytków mocy (awarie, remonty bieżące) oraz na utrzymanie niezbędnej rezerwy operacyjnej. W zakresie bilansu mocy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE), według informacji przekazanej przez PSE S.A., w trzech miesiącach zimowych, tj. listopadzie, grudniu i marcu, **nie są spełnione wymagania Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) dotyczące nadwyżki mocy dostępnej dla OSP.**

  Dane dotyczące bilansu mocy w poszczególnych miesiącach zimowych:

Moc [MW]	XI 2016	XII 2016	I 2017	II 2017	III 2017
Zapotrzebowanie na moc w KSE	24 465	24 600	25 081	24 775	23 870
Wymagana w IRiESP nadwyżka mocy	4 159	4 182	4 515	4 460	4 297
Nadwyżka mocy dostępna dla OSP	3 545	4 442	4 994	4 952	4 197

  Wyznaczona nadwyżka mocy **nie uwzględnia możliwego w tym okresie importu handlowego** (aktualnie techniczne zdolności importowe wynoszą ok. 1500 MW) **oraz dostępnych dla OSP środków zaradczych** w postaci:

  — wymuszonej pracy jednostek wytwórczych niedysponowanych centralnie;
  — pracy z przeciążeniem jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych; oraz
  — usługi DSR[8].

  Wielkość mocy możliwej do uzyskania w ramach tych środków jest szacowana na ok. 500 MW. Zgodnie z deklaracjami PGE **istnieje także możliwość krótkookresowego wykorzystania pełnego potencjału wytwórczego elektrowni Turów, co poprawia bilans mocy w listopadzie i grudniu.**
- **Zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej może powstać w przypadku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych. Szczególnie niebezpieczne będzie wystąpienie zjawisk lodowych w dorzeczu Wisły przy gwałtownym spadku temperatury powietrza i utrzymującym się niskim stanie wody w rzekach.** Zjawiska takie miały miejsce w styczniu 2016 roku powodując gwałtowne obniżenie poziomu wody w Wiśle i poważne trudności w dostępie do wody chłodzącej w elektrowni Kozienice. Prace przy budowie spiętrzenia wody na Wiśle w miejscu jej poboru przez tę elektrownię, prowadzone przez ENEA Wytwarzanie, są na etapie końcowym i powinny być sfinalizowane przed zimą 2016 r.
- Operator systemu przesyłowego PSE S.A. nie ma możliwości usuwania przyczyn obniżania się dyspozycyjności źródeł wytwórczych. Również sami wytwórcy mają ograniczone możliwości działania jeśli przyczyną obniżenia dyspozycyjności są warunki hydrologiczne[9].
- **Aktualne stany zapasów węgla kamiennego oraz oleju opałowego w elektrowniach posiadających jednostki wytwórcze centralnie dysponowane (JWCD) przewyższają wielkości wymagane przepisami[10].**

[8] Reakcja strony popytowej (ang. Demand Side Response) – kształtowanie krzywej obciążeń poprzez sterowanie obciążeniem, czyli zmniejszenie obciążenia lub przesunięcie obciążenia na okres poza szczytem.

[9] Kluczowe jest przygotowanie odpowiednich regulacji prawnych. Jako przykład takiego działania można wskazać projekt nowej ustawy Prawo Wodne, określającej zracjonalizowane warunki korzystania z wody chłodzącej przez elektrownie.

[10] Wielkość zapasów paliw, które są obowiązane utrzymywać przedsiębiorstwa energetyczne oraz sposób gromadzenia zapasów i ich rodzaje (węgiel kamienny, węgiel brunatny, olej opałowy), określone zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 39, poz. 338 z późn. zm.).

OPERATORZY SYSTEMÓW DYSTRYBUCYJNYCH (OSD)

- **Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych są kompleksowo przygotowani do zapewnienia ciągłości zasilania.** Na zagrożenia spowodowane warunkami pogodowymi narażona jest sieć dystrybucyjna (w szczególności w zakresie średnich i niskich napięć) ze względu na strukturę, w której przeważają sieci napowietrzne[11], a także na zróżnicowanie warunków klimatycznych[12]. **W przypadku wystąpienia ekstremalnych warunków atmosferycznych, takich jak huragany, silne śnieżyce, sadź katastrofalna oraz inne sytuacje o charakterze nadzwyczajnym związane z działaniem żywiołu, można spodziewać się awarii sieciowych.**
- Sieć elektroenergetyczna w sezonie zimowym 2016/2017 będzie pracowała w układzie normalnym, zgodnie z planem uzgodnionym z OSP, w którym zawarte są m.in. techniczne warunki pracy sieci zapewniające maksymalną pewność zasilania odbiorców przy zachowaniu aspektów ekonomicznej pracy urządzeń.
- Zgodnie z przepisami ustawy *Prawo energetyczne* w zakresie przygotowania sieci, wykonywane są oględziny, przeglądy, prace modernizacyjne, remontowe, a także inwestycyjne.
- Służby dyspozytorskie prowadzące ruch sieci elektroenergetycznej pełnią całodobowe dyżury. Dysponują zespołami pogotowia energetycznego, przeszkolonymi brygadami oraz doświadczoną kadrą inżynieryjno-techniczną. Ponadto oddziały spółek mają zawarte z wojewodami oraz innymi spółkami dystrybucyjnymi i przesyłowymi porozumienia o wzajemnej wymianie informacji w przypadku wystąpienia masowych awarii sieciowych.
- OSD bezpośrednio współpracują ze spółkami wykonawczymi funkcjonującymi w ramach koncernów, a także w sytuacjach zwiększonej awaryjności sieci dystrybucyjnej spowodowanych ekstremalnymi warunkami pogodowymi, z firmami zewnętrznymi wykonującymi usługi o charakterze interwencyjnym przy usuwaniu skutków awarii sieci elektroenergetycznych, w tym również wycinki drzew.
- OSD dysponują agregatami prądotwórczymi różnej mocy w celu ewentualnego wykorzystania w sytuacjach nadzwyczajnych (ale nie katastrofalnych) do zasilania odbiorców w przypadku występowania długotrwałych przerw w dostawie energii elektrycznej, jak również do zasilania elektronarzędzi i oświetlenia w trakcie pracy monterów w terenie.
- OSD posiadają dostateczną liczbę lekkich i ciężkich pojazdów, w tym samochody brygadowe z napędami na wszystkie osie, dźwigi, podnośniki, przygotowane i przystosowane do poruszania się w warunkach zimowych w trudnym terenie, umożliwiające prowadzenie prac eksploatacyjnych w trakcie usuwania skutków awarii w warunkach ekstremalnych.
- Brygady sieciowe wyposażone są w odpowiednią liczbę pił mechanicznych do wycinki powalonych drzew i gałęzi. OSD posiadają sukcesywnie uzupełniane zapasy materiałów technicznych utrzymywanych na poziomie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania działalności operacyjnej i w przypadku awarii. Zawarte zostały również przez niektórych operatorów umowy ramowe z dostawcami materiałów, zgodnie z którymi w przypadku zwiększonych ilości awarii, dostawcy zobowiązani są dostarczyć materiały do wskazanych magazynów zlokalizowanych na terenie działania poszczególnych spółek.
- Wśród działań podejmowanych przez poszczególnych OSD mających wpływ na właściwe przygotowanie do nadchodzącego sezonu zimowego wymienić należy:
  - zakończenie długoterminowych modernizacji i przebudowy na liniach 110 kV;
  - zakończenie prac związanych z długotrwałym wyłączeniem pól transformatorowych na stacjach WN/SN, gdzie zamontowane są dwa transformatory mocy, celem zachowania pełnej rezerwy zasilania w przypadku awaryjnego wyłączenia jednego z nich;
  - opracowanie awaryjnych układów pracy sieci średniego napięcia dla stacji WN zasilanych liniami promieniowymi 110 kV oraz zastępczego/awaryjnego układu zasilania dla wybranych obszarów;
  - zaktualizowanie planów ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na rok 2016/2017 w zakresie ograniczeń wynikających z zadziałania automatyki SCO, ograniczeń awaryjnych i tzw. deficytowych;
  - oględziny linii 110 kV i wycinka w obszarach leśnych dla linii, gdzie występowały zwiększone ilości wyłączeń awaryjnych z powodu zadrzewienia, w szczególności linii promieniowych, gdzie każde wyłączenie skutkuje przerwą zasilania dla odbiorców;
  - monitoring newralgicznych punktów sieci elektroenergetycznych szczególnie narażonych na wystąpienia ekstremalnych warunków atmosferycznych;
  - uaktualnienie listy firm zewnętrznych gotowych do natychmiastowej współpracujący z OSD w przypadkach wystąpienia awarii masowych;

[11] 73 proc. stanowi sieć napowietrzna, która jest szczególnie narażona na ekstremalne warunki pogodowe.

[12] Prowadzone przeglądy, w szczególności linii napowietrznych, zapobiegają awariom wynikającym z tych zagrożeń, lecz nie w pełni gwarantują ich bezawaryjność. Powodem jest znaczna dekapitalizacja majątku sieciowego i ograniczone możliwości jego odtwarzania.

— stosowanie linii tymczasowych (serwisowych) SN, umożliwiających „obejście" uszkodzonego/ wyłączonego odcinka linii podczas wystąpienia sytuacji awaryjnych, ale również remontowych i modernizacyjnych.

- W związku z faktem, iż – jak wynika z przeprowadzonych analiz – awarie sieci napowietrznej SN odpowiadają za ponad 80% wskaźnika SAIDI[13], OSD realizują działania w zakresie sukcesywnej wymiany linii z przewodami gołymi SN na linie z przewodami w osłonie lub linie kablowe[14].
- Spółki będące OSD posiadają zaplecze techniczne zapewniające mobilną rezerwę w sytuacjach kryzysowych wywołanych warunkami pogodowym i przygotowane są także plany na wypadek wystąpienia różnych zdarzeń zmniejszających bezpieczeństwo pracy sieci[15].

WYTWÓRCY ENERGII ELEKTRYCZNEJ

- **W sezonie jesienno-zimowym 2016/2017 bloki energetyczne będą w pełnej dyspozycji.**
- W elektrowniach i elektrociepłowniach zostały przeprowadzone przeglądy infrastruktury techniczno-organizacyjnej w zakresie właściwego zabezpieczenia i przygotowania do niezakłóconej pracy jednostek wytwórczych energii elektrycznej i ciepła, w tym m. in.:

  — dokonano przeglądów instalacji bloków energetycznych pod kątem pracy w okresie zimowym;
  — przygotowano organizację eksploatacji oraz utrzymania ruchu podstawowych i pomocniczych urządzeń do pracy w warunkach niskich temperatur;
  — przeprowadzone są bieżące prace kontrolno-remontowe budynków i instalacji mające na celu przygotowanie ich do sezonu zimowego;
  — dokonano przeglądu zadań realizowanych przez służby utrzymania ruchu, w tym dotyczących m. in.: rozładunku paliw, usuwania węgla spod taśm, ogrzewania i rozmrażania miejsc newralgicznych w budynkach elektrowni, obsługi zasobników węgla, dozowników, podajników, instalacji odpopielania, odżużlania, gospodarki wodnej, odsiarczania spalin i układu odwadniania i magazynowania gipsu, doszczelnienia obiektów (szklenie, naprawa dachów), zabezpieczenia pomiarów cieplnych i automatyki;
  — zweryfikowano organizację odśnieżania dróg kołowych i kolejowych;
  — zabezpieczono organizację remontów awaryjnych.

- **Elektrownie zgromadziły z dużymi nadwyżkami wymagane przepisami zapasy paliw**, a ich uzupełnianie jest zabezpieczone umowami handlowymi.
- Postoje związane z remontami planowymi bloków wytwórczych są uzgodnione z OSP w ramach opracowywania planów Koordynacyjnych Miesięcznych i Planów Koordynacyjnych Rocznych. Wykonywanie bieżących prac remontowych zabezpieczone jest stosownymi umowami serwisowymi. Spółki wytwórcze posiadają także odpowiednie procedury postępowania na wypadek wystąpienia zagrożenia klęskami żywiołowymi.

SEKTOR GAZU ZIEMNEGO

- **Na dzień 3 października 2016 r. stan napełnienia Podziemnych Magazynów Gazu Ziemnego (PMG) wyniósł 2,875 mld m^3, co stanowi 97% całkowitej pojemności.** Z danych PGNiG S.A. wynika, że zgodnie z planem proces zatłaczania instalacji magazynowych trwał do końca października 2016 r. Przed rozpoczęciem szczytu zimowego PMG będzie dysponować maksymalnymi mocami odbioru.
- Dostawy gazu ziemnego mogą odbywać się za pośrednictwem następujących wejść do polskiego systemu gazowego: z Rosji (Drozdowicze – 12 mln m^3/dobę; Wysokoje – 15 mln m^3/dobę; Tietierowka – 0,6 mln m^3/dobę; Włocławek i Lwówek – 30,0 mln m^3/dobę), z Niemiec (Lasów, Gubin – 4,3 mln m^3/dobę),

[13] Wskaźnik przeciętnego systemowego czasu trwania przerwy długiej i bardzo długiej, wyrażony w minutach na odbiorcę na rok, stanowiący sumę iloczynów czasu jej trwania i liczby odbiorców narażonych na skutki tej przerwy w ciągu roku podzieloną przez liczbę obsługiwanych odbiorców.

[14] Linie w osłonie są to linie, gdzie izolacja przewodów wykonywana jest z usieciowanego polietylenu XLPE. Materiał ten zapewnia ochronę linii przed zakłóceniami spowodowanymi zetknięciem się przewodów lub zwarciami spowodowanymi spadającymi gałęziami (obfity śnieg, oblodzenie). Linie kablowe są również zdecydowanie bardziej odporne na warunki atmosferyczne niż linie napowietrzne z liniami gołymi. Należy jednak mieć na uwadze, że wymiana linii bądź skablowanie są uwarunkowane możliwościami ekonomicznymi OSD. Siłą rzeczy, ze względu na występujące incydentalnie ekstremalne warunki atmosferyczne, podejmowane działania nie zawsze są w pełni wystarczające, a uwzględnienie wszystkich ekstremalnych warunków, pomijając możliwość ich przewidywania, byłoby nieuzasadnione ze względów ekonomicznych (także w konsekwencji przez odbiorców energii elektrycznej).

[15] Obowiązujące w poszczególnych spółkach operatorskich procedury w przypadku wystąpienia ograniczeń w dostawie energii elektrycznych (planowych albo awaryjnych) wynikają w szczególności z: planów ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej corocznie uzgadnianych z PSE S.A. i zatwierdzanych przez Prezesa URE, w tym działania automatyki SCO, Instrukcji Dyspozytorskiej Odbudowy Podsystemu ODM, Instrukcji współpracy eksploatacyjno-ruchowej oraz Instrukcji współdziałania służb ruchowych z podmiotami z terenu działania OSD, w tym wytwórcami energii elektrycznej, zasad wymiany informacji oraz współpracy ze sztabami zarządzania kryzysowego w sytuacjach awarii rozległych, zasad postępowania w sytuacji kryzysowej spowodowanej awariami masowymi.

z Czech (Cieszyn – 2,5 m^3/dobę w okresie X-IV; 0,4 mln m^3/dobę w okresie V-IX; z terminalu LNG (13,7 mln m^3/dobę[16]).

- Maksymalne przewidywane zapotrzebowanie na gaz oszacowane zostało przez Operatora Gazociągów Przesyłowych (OGP) Gaz-System S.A. na poziomie 80,5 mln m^3/dobę. Szczytowe zapotrzebowanie odbiorców na gaz ziemny w sezonie zimowym 2015/2016 wyniosło 70,3 mln m^3/dobę (4 stycznia 2016 r.).
- Przeprowadzone przez OGP Gaz-System S.A. analizy w zakresie zdolności przesyłowych systemu, przy zapotrzebowaniu odbiorców na poziomie 80,5 mln m^3/dobę potwierdzają, że w przypadku dostępności wszystkich źródeł gazu system jest całkowicie zbilansowany. W warunkach bezawaryjnej pracy systemu gazu wysokometanowego nie przewiduje się zagrożeń w dostawach do odbiorców.
- System gazu zaazotowanego z uwagi na to, że pozyskiwany jest ze źródeł wewnętrznych (kopalni gazu) i dostarczany jest do odbiorców za pomocą odrębnych systemów, uważany jest za system bezpieczny. W okresie ostatnich 5 lat nie wprowadzano w Polsce ograniczeń w dostawach gazu zaazotowanego do odbiorców[17].

ZIMOWE UTRZYMANIE DRÓG, TORÓW KOLEJOWYCH, LOTNISK ORAZ PORTÓW

INFRASTRUKTURA DROGOWA

- Za utrzymanie drożności dróg krajowych odpowiada zarządca dróg krajowych – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), który w ramach przygotowania do ewentualnych zakłóceń w komunikacji spowodowanych zimowymi warunkami atmosferycznymi podjął następujące przedsięwzięcia:
  - zaktualizowano standardy zimowego utrzymania dróg krajowych dla których zarządcą jest GDDKiA;
  - w ramach realizacji „Wytycznych zimowego utrzymania dróg" m.in. przygotowano sprzęt do zimowego utrzymania dróg i magazyny z materiałami do usuwania śliskości zimowej oraz planowane jest ustawienie zasłon przeciwśnieżnych w wyznaczonych miejscach;
  - opracowano mapy zimowego utrzymania dróg krajowych;
  - zawarto stosowne umowy na realizację zadań związanych z zimowym utrzymaniem dróg krajowych, w tym również na dostawę materiałów i sprzętu;
  - realizowany jest monitoring zagrożeń na całej sieci dróg krajowych.
- Realizacja zadań związanych z zimowym utrzymaniem dróg krajowych prowadzona będzie przez 16 oddziałów GDDKiA, natomiast bezpośredni nadzór nad działaniami na drogach należy do zadań rejonów. Zadania związane z zimowym utrzymaniem dróg realizowane będą przez wykonawców wyłonionych w drodze przetargów.
- Zbieranie i przekazywanie informacji o zagrożeniach na sieci dróg krajowych prowadzone będzie przez punkty informacji drogowej w centrali i 16 oddziałach GDDKiA. Punkty Informacji Drogowej funkcjonują w systemie całodobowym, gromadzą informacje o aktualnym stanie dróg, przejezdności i warunkach ruchu na sieci dróg zarządzanych przez GDDKiA. Informacje przekazywane są na bieżąco zainteresowanym podmiotom, umieszczane są również na stronie internetowej GDDKiA w zakładce serwis dla kierowców. W serwisie tym publikowane są też aktualne dane m.in. o utrudnieniach i bieżących warunkach przejazdu.
- **W przypadku skrajnie niekorzystnych i niestabilnych warunków atmosferycznych nastąpi uruchomienie struktur i procedur systemu zarządzania kryzysowego GDDKiA.**

INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

- Za zimowe utrzymanie infrastruktury kolejowej odpowiada PKP PLK S.A. **Przygotowania do tego okresu polegają na zabezpieczeniu obiektów i urządzeń infrastruktury kolejowej przed wpływem niekorzystnych warunków atmosferycznych, zagwarantowaniu personelu do robót zimowych, zapewnieniu sprawności maszyn i urządzeń odśnieżnych, usuwaniu drzew stwarzających zagrożenie dla sieci i torów oraz ustawianiu zasłon odśnieżnych**. W związku z powyższym w PKP PLK S.A.:
  - przygotowywany jest niezbędny sprzęt do odśnieżania torów i rozjazdów, urządzeń elektrycznego ogrzewania rozjazdów kolejowych, zasłon odśnieżnych oraz pociągów sieciowych;

[16] W grudniu 2015 r. zrealizowana została pierwsza techniczna dostawa skroplonego gazu ziemnego LNG do terminalu regazyfikacyjnego w Świnoujściu w wielkości 119,6 mln m^3. Pierwsze komercyjne dostawy gazu LNG do Świnoujścia po jego oddaniu do użytkowania miały miejsce w dniach 17 i 25 czerwca 2016 r.

[17] System gazu zaazotowanego zasilany jest całkowicie dostawami z produkcji krajowej. System gazu zaazotowanego jest systemem w pełni autonomicznym i nie połączonym z systemem gazu wysokometanowego. Gaz dostarczany jest do: Odazotowni Odolanów, Systemu gazu Ls „Pas Pomorza", lokalnych systemów dystrybucyjnych, odbiorców indywidualnych. Część gazu zaazotowanego po poddaniu procesowi odazotowania przekazywana jest do systemu gazu wysokometanowego za pośrednictwem dwóch odazotowni: Odazotowni Odolanów i Odazotowni Grodzisk. W Polsce istnieją dwa magazyny gazu zaazotowanego: PMG Daszewo o pojemności 30 mln m^3 i PMG Bonikowo o pojemności 200 mln m^3.

— zawarto stosowne umowy z firmami zewnętrznymi w celu przywracania przejezdności linii kolejowych oraz zimowego utrzymania peronów, kładek oraz przejść dla pieszych;
— wytypowano zespoły do szybkiego usuwania usterek i awarii z nawierzchni i urządzeń sterowania ruchem kolejowym;
— dla złagodzenia skutków oblodzenia i oszronienia przewodów sieci trakcyjnej planuje się zabezpieczyć preparatem antyoblodzeniowym przewody jezdne na wybranych liniach kolejowych (działania prowadzone będą do 31 grudnia, a następnie w okresie od stycznia do lutego 2017 r.).

- Fazy pogotowia zimowego w obszarze infrastruktury kolejowej wprowadzane będą w zależności od wpływu warunków atmosferycznych na przebieg procesu eksploatacyjno-przewozowego. Wiąże się to z włączeniem do prac zimowego utrzymania ustalonej planem liczby pracowników oraz uruchomieniem odpowiedniej liczby maszyn i sprzętu odśnieżnego.
- Szczególnej osłonie zimowej podlegają linie kolejowe ważne ze względów gospodarczych i społecznych. W okresie niekorzystnych warunków atmosferycznych priorytetom przewozowym podlega ruch podmiejski związany z dojazdami do pracy i szkół oraz transport towarów żywnościowych, węgla i innych paliw.
- Całodobowo działa Centrum Wsparcia Klienta (CWK) utworzone przez: PKP S.A., PKP Intercity S.A. oraz PKP PLK S.A., którego głównym zadaniem jest inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie zarządzania i organizacji wsparcia klientów Grupy PKP oraz usprawnienie związanego z tym przepływu informacji. CWK monitoruje bieżącą sytuację w pociągach i na dworcach oraz podejmuje działania w celu zminimalizowania skutków zdarzeń powodujących nagły spadek jakości świadczonych usług, takich jak: awarie w pociągu, awarie lokomotyw, awarie sieci trakcyjnej. CWK reaguje na sytuacje, które powodują opóźnienia pociągów powyżej 30 minut.
- Decyzją Zarządu PKP S.A. (zarządca dworców kolejowych) w okresie od 15 grudnia każdego roku do 15 marca roku następnego, gdy prognozy meteorologiczne przewidują spadki temperatury poniżej -10°C, wszystkie dworce czynne całodobowo nie są zamykane na przerwę techniczną. W przypadkach, gdy prognozy meteorologiczne przewidują spadek temperatury poniżej -20°C istnieje możliwość udostępnienia podróżnym przez całą dobę innych, wybranych dworców pod warunkiem zapewnienia ochrony dworca przez minimum jednego pracownika ochrony posiadającego legitymację kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej. Informacje o dostępności dworców znajdują się na stronie głównej serwisu internetowego PKP S.A. w zakładce „Dla Pasażera".
- W sytuacjach wyjątkowych spowodowanych zimowymi warunkami atmosferycznymi działania podejmowane będą w ramach kolejowego systemu zarządzania kryzysowego. System ten uruchamiany jest w celu zapewnienia współdziałania, zachowania spójności i ciągłości podejmowania decyzji oraz skutecznego przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym i zagrożeniom.
- W celu przygotowania transportu kolejowego do okresu zimowego 26 października br. przeprowadzono ćwiczenie zarządzania kryzysowego pk. „Zima 2016". Przedsięwzięcie służyło sprawdzeniu funkcjonalności procedur reagowania kryzysowego w czasie wystąpienia zagrożeń oraz sytuacji kryzysowych, spowodowanych zimowymi warunkami pogodowymi na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Uczestnikami ćwiczenia były komórki organizacyjne Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Urząd Transportu Kolejowego, PKP S.A., PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., PKP Energetyka S.A., PKP Intercity S.A., PKP Cargo S.A., Przewozy Regionalne Sp. z o.o.

INFRASTRUKTURA LOTNICZA

- W ramach przygotowania do okresu zimowego, **zarządcy portów lotniczych**[18] podjęli następujące działania mające na celu zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa pasażerów w sytuacji zagrożeń związanych z okresem zimowym:
  — przygotowano plany utrzymania odpowiedniej ilości stanów osobowych (w tym zatrudniono dodatkowo personel specjalistyczny do pracy w okresie zimowym) i sprzętu oraz środków na zabezpieczenie prac związanych z funkcjonowaniem lotnisk w okresie zimowym;
  — zawarto umowy z firmami zewnętrznymi na dodatkowe zabezpieczenie funkcjonowania lotnisk w okresie zimowym (w przypadku braku wystarczających sił i środków).
- W celu zapewnienia bezpiecznego, ciągłego, płynnego i efektywnego działania urządzeń radiolokacyjnych zarządzanych przez **Polską Agencję Żeglugi Powietrznej** przygotowano niezbędne siły i środki do odśnieżania

[18] Informacje dot. przygotowania do sezonu zimowego 2016/2017 przygotowali następujący zarządcy portów lotniczych: Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze", Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka, Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków – Balice, Port Lotniczy Poznań – Ławica, Port Lotniczy Gdańsk, Port Lotniczy Wrocław, Port Lotniczy Szczecin – Goleniów, Port Lotniczy Zielona Góra – Babimost, Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice, Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta, Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa – Modlin, Port Lotniczy Lublin, Port Lotniczy Radom – Sadków, Port Lotniczy Olsztyn – Mazury.

lub odladzania systemów antenowych ośrodków radiolokacyjnych, czujek i sensorów systemów meteorologicznych oraz dojazdów do systemów radionawigacyjnych.

TRANSPORT MORSKI

- Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie, zgodnie z zakresem odpowiedzialności terytorialnej, są w trakcie zawierania stosownych umów na lodołamanie przez holowniki portowe w celu przeciwdziałania zalodzeniu torów podejściowych, torów wodnych i kanałów portowych.
- W przypadku wystąpienia utrudnień dla funkcjonowania portów, urzędy morskie będą publikowały informacje o zalodzeniach oraz o wprowadzonych ograniczeniach i organizacji ruchu na torach wodnych.

BUDOWNICTWO

- Główny Urząd Nadzoru Budowlanego wzorem lat ubiegłych publikuje za pośrednictwem strony internetowej urzędu informacje dotyczące obowiązków właścicieli i zarządców obiektów budowlanych wynikających z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016, poz. 290, z późn. zm.), w tym związanych z przygotowaniem do zimy.

W Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa w ramach funkcjonowania Zespołu Monitorowania Zagrożeń prowadzony jest monitoring oraz zapewniona jest bieżąca wymiana informacji w przypadku wystąpienia zagrożeń oraz zaistnienia sytuacji kryzysowych w działach kierowanych przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa.

REKOMENDACJE/ DZIAŁANIA O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU

DYREKTOR RZĄDOWEGO CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA

1. Wymiana informacji o poziomie zagrożenia i podejmowanych działaniach.
2. Koordynacja w zakresie utrzymania stałej współpracy i wymiany informacji podmiotów na poziomie centralnym i wojewódzkim odpowiedzialnych za reagowanie w przypadku wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych poprzez organizowanie wideokonferencji.
3. Opublikowanie na stronie internetowej RCB wykazu miejsc i form udzielania pomocy osobom potrzebującym na obszarze poszczególnych województw.
4. Realizowanie współpracy z Krajowym Sztabem Ratownictwa w celu przekazywania za pośrednictwem CB radia komunikatów i ostrzeżeń dla kierowców.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

1. Koordynacja działań podejmowanych przez poszczególnych wojewodów.
2. Zwrócenie się do wojewodów o możliwie wczesne reagowanie w przypadku wystąpienia zagrożenia oraz skoordynowanie współpracy służb z jednostkami samorządowymi w zakresie udzielania pomocy osobom potrzebującym wsparcia w sytuacji nieprzejezdności szlaków komunikacyjnych lub braku dojazdu do miejscowości (ratownictwo, pomoc medyczna, dostarczenia żywności).
3. Przeprowadzenie ogólnopolskiej akcji informacyjnej dotyczącej ratowania osób narażonych na wychłodzenie.
4. Nadzorowanie wykonywania przez podległe służby działań w zakresie monitorowania miejsc, w których mogą przebywać osoby zagrożone wychłodzeniem.

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

1. W okresie utrzymywania się mrozów wzmożenie działań prewencyjnych w zakresie kontrolowania miejsc przebywania osób zagrożonych zamarznięciem celem udzielania im pomocy.
2. Utrzymanie kontaktu i wymiana informacji o stanie przejezdności dróg z wojewódzkimi i powiatowymi centrami zarządzania kryzysowego, służbami ratowniczymi oraz właściwymi terytorialnie zarządcami dróg.
3. Udzielanie wsparcia w dotarciu pługopiaskarek do miejsc odśnieżania w przypadku zablokowania przejezdności dróg krajowych oraz głównych dróg w dużych miastach i aglomeracjach miejskich spowodowanych intensywnymi opadami śniegu.

KOMENDANT GŁÓWNY PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Rozpoznanie zasobów i możliwości wsparcia samorządów przez PSP oraz OSP w zakresie dostarczania m.in. gorących napojów oraz pomocy medycznej podróżnym w stanie zagrożenia życia, którzy oczekują na nieprzejezdnych szlakach drogowych, kolejowych lub mieszkańcom miejscowości do których jest utrudniony dostęp.

KOMENDANT GŁÓWNY STRAŻY GRANICZNEJ

Udzielanie wsparcia przy prowadzonych działaniach ratowniczych, których celem jest dotarcie do osób potrzebujących pomocy w sytuacji nieprzejezdności szlaków komunikacyjnych lub miejsc trudno dostępnych w warunkach zimowych (z wykorzystaniem samochodów terenowych, skuterów śnieżnych i quadów).

PREZES KRAJOWEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ

Przekazywanie do RCB informacji o rozwoju zjawisk lodowych na rzekach oraz postępach w prowadzeniu akcji lodołamania.

DYREKTOR INSTYTUTU METEOROLOGII I GOSPODARKI WODNEJ

1. Przekazywanie do instytucji zarządzania kryzysowego komunikatów dotyczących ostrzeżeń i prognoz.
2. Przekazywanie do RCB oceny sytuacji meteorologiczno-hydrologicznej w kraju.

DYREKTOR GENERALNEJ DYREKCJI DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

Przekazywanie przez Punkt Informacji Drogowej GDDKiA do RCB, KG PSP, KGP, KGSG, Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych, WCZK, MSWiA, meldunków na temat aktualnej i prognozowanej sytuacji na drogach oraz doraźnych związanych z występującymi awariami.

WOJEWODOWIE

1. W przypadku wystąpienia zagrożenia zwołanie Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i przekazanie do RCB ustaleń z przebiegu posiedzenia.
2. Zapewnienie stałego przepływu informacji między jednostkami zarządzania kryzysowego szczebla wojewódzkiego i powiatowego.
3. Weryfikacja sił i środków przeznaczonych do wykorzystania w miejscach mogących stwarzać szczególne zagrożenie, w tym powodziowe.
4. Przeprowadzenie akcji informacyjnej dla społeczeństwa w zakresie przygotowania do warunków zimowych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
5. Wykorzystanie RSO do ostrzegania i informowania mieszkańców województwa o zagrożeniach związanych z sezonem zimowym.
6. Prowadzenie akcji informacyjnej mającej na celu przypominanie o obowiązku odśnieżania dachów obiektów wielkopowierzchniowych przez ich właścicieli i zarządców.
7. W sytuacji prognozowanych intensywnych opadów śniegu wnioskowanie do wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego o przeprowadzenie kontroli obiektów wielkopowierzchniowych w zakresie odśnieżenia dachów.
8. Analizowanie potrzeb finansowych w zakresie pomocy społecznej pod kątem uruchomienia rezerwy celowej.
9. Utrzymanie kontaktu i wymiana informacji o stanie przejezdności dróg z powiatowymi centrami zarządzania kryzysowego, służbami ratowniczymi oraz właściwymi terytorialnie zarządcami dróg.
10. Określenie zasad wykorzystania specjalistycznego sprzętu będącego w posiadaniu zarządców dróg (pojazdy do odśnieżania), SG, GOPR, TOPR i innych podmiotów (samochody terenowe, skutery śnieżne i quady) w zakresie wsparcia działań ratowniczych w celu dotarcia do osób potrzebujących pomocy w sytuacji nieprzejezdności szlaków komunikacyjnych lub miejsc trudno dostępnych w warunkach zimowych.
11. Koordynowanie działań administracji zespolonej w zakresie udzielania pomocy (np. patrole policyjne w miejscach przebywania bezdomnych, udzielanie pomocy osobom uwięzionym na nieprzejezdnych szlakach komunikacyjnych oraz na granicy państwa).
12. W celu usprawnienia przepływu informacji i skrócenia czasu uruchomienia sił i środków, wniosek kierowany do Ministra Obrony Narodowej o wsparcie przez pododdziały i oddziały Sił Zbrojnych RP przekazywać należy do wiadomości Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych RP oraz Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego.
13. Publikowanie na stronie internetowej ostrzeżeń i zaleceń dotyczących niebezpiecznych zjawisk hydrologiczno-meteorologicznych, przekroczonych norm zanieczyszczenia powietrza oraz utrudnień komunikacyjnych.
14. Podpisanie z dyrektorami zakładów penitencjarnych porozumień dotyczących możliwości wykorzystania osadzonych do prac przy odśnieżaniu.

SAMORZĄDY

1. W okresie utrzymywania się niskich temperatur wzmożenie działań prewencyjnych w zakresie patrolowania miejsc przebywania osób zagrożonych zamarznięciem.
2. Kontrolowanie warunków bytowych osób objętych pomocą społeczną (niepełnosprawni, osoby niezaradne życiowo i ubogie).
3. W przypadku wystąpienia zagrożenia zwołanie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i przekazanie do WCZK ustaleń z jego przebiegu.
4. Zapewnienie przez powiatowe centra zarządzania kryzysowego całodobowego przepływu informacji do WCZK.
5. Informowanie ludności o możliwości pogorszenia się warunków pogodowych i niekorzystnych zdarzeniach związanych z okresem zimowym, w tym publikowanie na stronie internetowej ostrzeżeń i zaleceń dla ludności dotyczących przekroczonych norm zanieczyszczenia powietrza.

6. Przekazywanie do środków masowego przekazu informacji o lokalnych utrudnieniach na drogach i wyznaczonych objazdach, szczególnie w dużych miastach w celu przeciwdziałania zablokowaniu dróg i uniemożliwieniu pracy pojazdom odśnieżającym.
7. Minimalizowanie skutków awarii sieci energetycznej polegające na informowaniu mieszkańców o przewidywanych przerwach w dostawie energii.
8. Monitorowanie aktualnej i prognozowanej sytuacji meteorologicznej pod kątem występowania intensywnych opadów śniegu, które mogą spowodować nieprzejezdność dróg. W przypadku niemożności utrzymania dróg w określonych standardach we własnym zakresie, zwrócenie się o wsparcie do Wojewody.
9. Przygotowanie do uruchomienia alternatywnej komunikacji zbiorowej w sytuacji wystąpienia intensywnych opadów śniegu i długotrwałego utrzymywania się niskich temperatur.
10. Zapewnienie funkcjonowania placówek oświatowych w trudnych warunkach zimowych, w tym dowóz dzieci i młodzieży do szkół, ciepłe posiłki w trakcie zajęć lekcyjnych, zabezpieczenie w ciepło budynków szkolnych, internatów oraz burs.
11. Egzekwowanie przez straże gminne obowiązku odśnieżania chodników i usuwania śniegu z dachów od właścicieli, zarządców i użytkowników nieruchomości.
12. Uruchomienie działań doraźnych w sytuacji utrzymywania się mrozów (koksowniki, rozdawanie gorących napojów).
13. Zabezpieczenie pomocy medycznej dla podróżnych będących w stanie bezpośredniego zagrożenia życia, którzy oczekują na nieprzejezdnych szlakach drogowych i kolejowych lub mieszkańców miejscowości do których jest utrudniony dostęp.
14. Skoordynowanie współpracy Policji z zarządcami dróg w kwestii wsparcia w dotarciu pługopiaskarki do miejsc odśnieżania w przypadku zablokowania przejezdności głównych dróg w dużych miastach i aglomeracjach miejskich spowodowanych intensywnymi opadami śniegu w godzinach szczytowego natężenia ruchu.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Rządowego Centrum Bezpieczeństwa

Grzegorz Świszcz

ZIMA 2016/2017